
HÄRADSHÖVDING NORDENSTRÖMS MEMOARER

1804–1882

Redigerade av May-Britt Pellving

Framsidas bild föreställer Erik Salomon Nordenström

HÄRADSHÖVDING
ERIK SALOMON NORDENSTRÖMS
MEMOARER

Johan Erik Daléns familjearkiv, volym 7

Avskrift gjord av May-Britt Pellving

2021

Pdf-dokument

www.fornskrift.se

Avskrift av häradshövding Erik Salomon Nordenströms memoarer, Offerdal

Detta är en avskrift av en maskinskriven avskrift som var svår att tyda stundtals. Något original har inte hittats. En del förkortningar har jag upplöst med kursiva bokstäver, medan andra står kvar förkortade.

Erik Salomon Nordenström föddes den 24 augusti 1804 i Offerdal där fadern Olof Nordenström var kontraktsprost och modern Kristina Magdalena Huss var kyrkoherdedotter från Hammerdal.

Erik Salomon hade två helsyskon, en två år äldre syster, Fredrika och en två år yngre broder, Daniel. Dessutom hade han nio halvsyskon från faderns första giftermål.

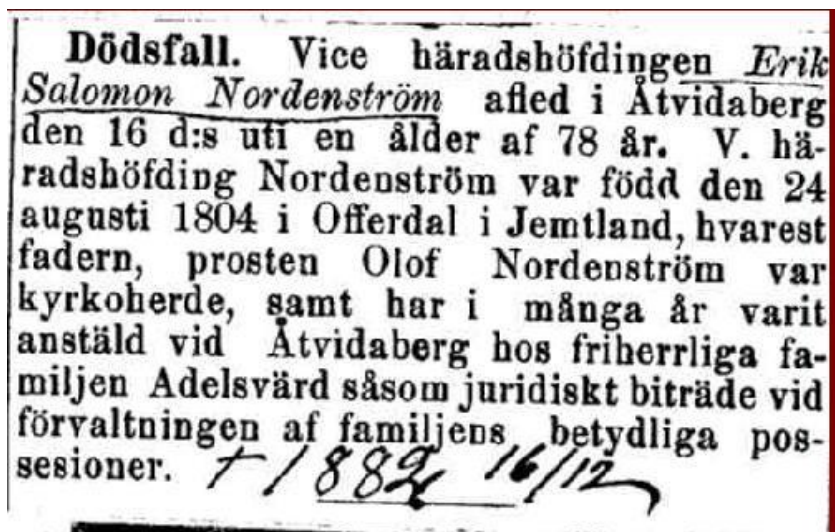
Erik Salomons studier började hemma i prästgården med hjälp av informatorer, sedan blev det Frösö Trivialskola, efter det gymnasiestudier i Härnösand. Under gymnasietiden bodde han hos olika familjer där han undervisade deras barn, i gengäld fick han mat och husrum.

Efter juridiska studier i Uppsala, avlade han hovrättsexamen 1826, och kom året därpå till Hudiksvall som notarie hos lagman P.G. Norin. 1831 erhöll han fullmakt att tillträda en befattning i Åtvidaberg som juridiskt ombud för baron J.C. Adelsvärd på Adelsnäs med tillhörande kopparverk och vidsträckta domäner. Till Åtvidaberg medförde han lagman Norins dotter Gustava som sin maka. Efter hennes död 1839, gifte han sig 1849 med sin svägerska Pauline. I de båda äktenskapen föddes totalt sju barnbarn. (*Detta stycke är ett utdrag ur Släkten Daléns minnen upptecknat av Maria Ernvist 1959.*)

Erik Salomon Nordenström var även vice häradshövding i Åtvidaberg, där han avled 1882

Nekrologen över Erik Salomon Nordenström.

Okänt vilken tidning den var införd i men den tillhör Kugelbergs samling, vilken finns på CD.

Dödsfall. Vice häradshövdingen *Erik Salomon Nordenström* afled i Åtvidaberg den 16 d:s uti en ålder af 78 år. V. häradshövding Nordenström var född den 24 augusti 1804 i Offerdal i Jemtland, hvarest fadern, prosten Olof Nordenström var kyrkoherde, samt har i många år varit anställd vid Åtvidaberg hos friherrliga familjen Adelsvärd såsom juridiskt biträde vid förvaltningen af familjens betydliga sessioner. *+ 1882 16/12*

Till Gustaf och Henning.

Meorabilia, puerilia, juvenalia, virilia.

Natur den 24 aug. 1804 i Offerdals prestgård, af föräldrarne, kontraktsposten Olof N:m [*Nordenström*] (f. 1738-1819) och Kristina Magdalena Huss (f. 1778-1868) kyrkoherdedottern i Hammerdal. Från tidig barndom sjuklig och späd, förblef jag länge (till 8:de året) mager hvaremot min syster Fredrika (f. 1802-1846) och brodern Daniel f. 1806-1945 woro starka, fasta till sin byggnad, hvilken snart tillväxte i den ädla frihet och det friska klimat vi framlefde ungdomsdagen. Offerdal *socken* ligger nemligen n. westligast i Jemtland, såsom namnet antyder, i en lång djup dal, omgifven af 2:ne berg, Hällberget, med sin 3/4 långa, djupa sjö (Hällsjön) vid sin fot, djup, fiskrik med stenbotten. Och Mossberget (Almåsaaberget) midt emot i norr, med sin lilla sjö, Moss- eller Mussjön, (omkransad af berget och 4 der nedanføre liggande byar,) till ena 1/2:n [*hälften*] med stenbotten, till 2:dra hälften af dybotten, hvaruthi ofantligt stora gäddor, knappt ätbara (1 1/2 aln) funnos i sällskap med smärre arter abborrar och mört (dyn liggande 1/2, 1 à 2, högst 3 al. [*alnar* ?] under vattenytan), ett tillhåll för otaliga andkullar. Till Offerdals pastorat hörde 2:ne annexer, söder om Hällberget, Alsen och Mottmar [*Mattmar*?] glada, sköna socknar liggande i solsidan, skilda genom Alsensjön, utan bergarmar, angränsande Jemtlands mörkblåa öga, Storsjön och således, ehuru en skogsbygd, dock en slags slättbygd. Med stora landsvägen, från Stockholm, sträckande sig genom Alsens *socken* till norska gränsen, begge med finare folkseder i dräkt, talesätt och yttre skick, en följd af deras läge och kommunikationer med handelsverlden; varande sjelfva födda till köpslageri (handel) den de företrädesvis drefvo på Trondheim, Lefanger (i Norge) samt Gefle, Fahlun, Hedemora, Säter, Sala och Stockholm, med hästar, boskap, fågel, smör och hudar. Offerdalingen deremot var alfvarligare senfärdigare i allt, i klädsel och skick, stark och med bredtalande tunga, och mindre begifven på marknadsresor, enkel och blygsam, ehuru ansedd råare, än de luxuriösa, förfinade annexerna. Hela pastoratets folkmängd, cirka 3000 personer.

Vid 6 à 7 års ålder måste jag inträda i skolkammarn, der informatorn M. Lundström herskade till 1810, men flyttade sedan till Norge, blef en högfärdig köpman, dog snart i konkurstillstånd, men såsom ung, blef min undervisning föga alfvarlig *och* af egen frukt; hvaremot min syster *och* några äldre dels kamrater tuktades af Lundström. Derefter upträdde en lång, artig, glad, musikalisk student, Harald Löfstedt (fader till *nuvarande* professorn i Upsala), som informator en kort tid; derunder jag började läsa Dahls latinska grammatica *och* conjugera Amo.[?] Löfstedt var en mild, god lärare, den der helst solade sig ute i den höga friska luften *eller* på sjöarna med fiskebragder, hvori vi, natt och dag, somartiden deltego barfota, i skjortärmarne, utan mössa *och* därför grymt plågade af mygg *och* bromsar, en ovanlig stor art, med mördande, blodiga bett. Men det kunde ej hjälpas, ej äfven klagas förr, än notdrägten var slutad, midnattstid, då man slutligen med barfoten fick utbyta den blodgiriga stenstranden mot båten *och* fara hem med sin fiskfångst. Gamle husbond-drängen Lars Olsson, förde alltid årorna; ty giktfull *och* bräcklig, orkade han ej stå i båten, blott ro, röka *och* komendera samt spä oss väderleken. En hedersman, som i mer än 30 år tjente hos min far, *och* alltid med sina 2 hästar (kärror utan fjädrar, *eller* skrinkor) skjutsade mig *och* bror Daniel till Frösö Skola *eller* derifrån vid terminernas slut *och* början, utrustad med obegränsad myndighet af far öfer pojkarna, hästar, matlass samt vår ferdspråkare i allo. (Han har nu sofvit länge i sin ro!) Vid nätfisket var jag städse hans slaf, väcktes kl. 1/2 4 om morgonen för upptagning af de, aftonen förut kl. 6-8 utlagda näten i Hällsjön, sägande: "Jag går förut ner till sjön att ställa båten i ordning: Ni får komma efter, men skynd er, ty det blir storm i dag." Var gubben förhindrad *eller* sjuk i sina svullna ben, måste jag följa magistern (fars adjunkt) *eller* informatorn till sjöss, i hvad väder som helst, äfven vintertiden då vi hade isnät *och* kälke med oss, för att på den draga hem nät *och* fisk. Aldrig skonades jag från sådant arbete *eller* annan dylik svårighet, af mina föräldrar *eller* någon annan, tvärtom upmanades man till yttersta ihärdighet i allt, aldrig medömkan. Den tid ej skolkammarn uptog oss, användes till hvarjehanda servila tjänster, t.ex. ved- *och* spåninbär-

ning till kök, sal, skolrum, vattenhämtning, odling af egna potatis- och sädesland, fiskrensning, dukning och uppsättning vid matborden, smågrisars förseende med grönsaker och annan mat ur byttor, (sommartiden tunga att bära till 3 aflägsna, på olika platser dividerade unga svinfamiljer, dessutom voro vi underkas-

tade nästan dagliga budskickningar till 2 gamla "mostrar" (=2 mamseller Genberg, fars svägerskor i hans förra gifte) boende 1/8 mil (på torpet Rösta) från prestgården. Till dessa gamla mostrar skulle vi frambära färsk bröd m.m. från mor, fråga om deras tillstånd och behof m.m. samt erhöilo alltid någon god matbit, (kringla, skorpa, mos etc. för besväret, omhugnades alltid af de kära mostrarna. Å andra sidan lupo vi ock i diverse ärenden till grannen, kapten Dillner på Ede, en hedersman, lång, smal, röd och gladlynt, morsk militär à la Carl XII, och efter hans död, till hans efterträdare å Ede kaptensboställe, Montgomerie och Meijer (Finne). De lediga få timmarna tillbragtes helst med de 3 sockenstugupojkarna Olle, Mårten, Anders, boende 40 steg från oss (på kyrkvallen) i sockenstugan. Med dessa kämpades i alla slags nyttiga, vänskapliga idrotter: brottande, kapplöpning, stenkastning i höjd och längd, vedhuggning, slöjdning med knif, skidlöpning, kälkåkning, dans (söndagsaftnarna i drängstugan) sångvisor, ridter, bärplockning, uppsökning af hästar och kreatur, som förrirade sig i skogsbetena, snökamrars formerande i de djupa snödrifvorna, snöbollkastning, tobaksrökning (med eller utan grofva halm- eller höstrån, funna i krubbor efter kyrkfolkets hästar) m.m. Men då kösklockan ringde till mat eller läsning, måste man pilsnabbt passa på, vid äfventyr af matförlust eller handplaggor. Löfstedt, hvars son Einar nu är Ups. professor i grekiska språket) måste efter 1 à 2 år aflägsna sig för studiernas förflyttning i Upsala, och han efterträddes uthi skolkamarn (1812) af min lilla 31-åriga morbror Mikael Huss, en utomordentligt välbildad skolmästare i sina stycken, men ganska sträng och serdeles hård samt anspråksfull mot mig. Emot de öfriga i skolkamarn (min syster Fredrika, bror Daniel, Frits Montgomeri (f. 1803) Israel Falk m.fl.) var morbror alltid mildare

i sina fordringar: mig föresatte han svåra, långa lexor och pligter att sjelf reda mig (i latin, m.m.) utan hans hjälp. Möjligen skulle denna stränghet tjena till min fromma: han ville drifva mig, som ej var i lexlag med de öfriga i vissa sciencer till ett ännu högre mått deri, isynnerhet till spetsen af säkerhet i explikation etc. af de 5 första fältherrarna i Cornelius Nepos. Men denna hårdhet gick för långt: oftast gret jag bittert då mina läskamrater kl. 8 gingo upp till frukosten, men jag måste sitta kvar, ty jag kunde omöjligen reda mig sjelf med de invecklade konstruktionerna i Miltiades och Themistocles, sprang därför ut med tårfyllda ögon till drängarna i vedlidret, hvilka ömmade mig, tröstade mig i det svåra ödet, att bli utan mat, gåfvo mig en del af sitt bröd, togo mig i famn, borttorkade tåren, lofvande mig uprättelse hos mamma. Detta misslyckades dock, ty hon vågade sig ej mot morbrors fasta satser och regler. Jag måste svälta, läsa och tiga. Emedlertid ansåg jag mig orättvist behandlad och kände ett onaturligt hat till morbrodern, detta räckte hela tiden, till den 1 februari 1814. Då (G.1.) jag och bror Daniel af honom infördes till Frösö Trivialskola, inhystes hos dess lärare Magn G. Bergman i 1 ...klassen, och ny aera börjades, i sällskap med 82 andra skolpojkar, inhysta i 5 diverse kaserner på egentliga skolbacken, der en ovanlig frihet herskade. Orsaken, hvarför vi inhystes hos denne Magn Bergman och lågo i hans sängkamrere under hela denna 1...vårtermin var väl vår ungdom och ovana vid den yttre stora verlden, pappas åtrå att se oss i säkert förvar. Hans vänskap och förtroende till den tjocke magistern, som årligen tillbragte 1 månad (vinter eller sommar) i Offerdals prestgård och mojade sig godt, predikade stundom och var en stark altarpred, såsom sånglärare i skolan, rökte gerna, var för öfrigt oss huld, liksom hans systerdotter, Märta (från Medelpad) hvilken med flit och finhet förestod magisterns hushåll. Man inflyttades således, in primo classe, midt ibland 8 kamrater på s.k. öfverbrädet: på det nedre brädet och s.k. stutpallen (= en parallel bänk med den sistnämnda) suto 24 gossar, ty dem war ej rum på 1 bräde. Men efter några månaders läsning, upflyttades jag som primus på öfverbrädet i stället för min kamrat, den långe

saktmodigt ädle Bergstedt, förmodligen i kraft af den företrädesvis stora latinkunskapen (5 fältherrars excellenta lefverne enligt Corn. Nepos, utom annat, hvarmed, onödigtvis, min stränga morbror plågat mig, nog tidigt, jemte stora pensa i feografi [*geografi?*], bibeln (hvar morgon), biblisk historia m.m. Jag skämdes, i min naturliga blygsamhet, för upflyttningen, ty jag ansåg Bergstedt lika säker och snäll i sina stycken, men magistern ville så hafva det, och hvem vågade knota eller fritt yttra sig, vid åsyn af stutpallen och det långa riset på kritbänken under tabula nigra? Wänskapen oss pojkar emellan fortfor att vara lika fast och god. Dessutom hände en sådan omflyttning hvarje månad bland kamrater på nederbrädet. Deribland erinrar jag mig Nils Nordin (från Rätans socken, kusin till vår ingenjör

Pelle Norin i Göteborg), numera kontraktsprost i Rafsund, en bland de få skolkamrater, som ännu lefva.

Efter examens slut i juni månad reste vi glada hem från denna gamla skola, uppförd i Carl XIs tid, brädfodrad, rödfärgad, indelad i 4 klassrum, deraf 2 lägre skilda genom förstuga lång från de 2:ne öfra; men nu åtföljdes vi af en ny informator, en låghalt, 23-årig, fullväxt kamrat i 4:de = högsta klassen, Lockström från Hackås socken. För denne skulle vi nu (sådan var fars fordran) under sommarn läsa på skarpt, särdeles grekiskan, att vi kunde på hösten uppflytta till 3:dje klassen således undvika (= förbigå) hela secunda klassen, (som uptog 2:ne år = 4 terminer). Orsaken till detta flöjande (öfverhoppning) var troligen magister Lodins (läraren i 2:dra klassen) allmänt kända begär efter bränvinsflaskan, besynnerliga, skygga upförande och rusighet under lärotimen, samt min fars förkärlek för läraren i 3:dje klassen. Altså måste man genast börja med Dahls grekiska gramatika och Krestomathia, deri evertuera sig så pass, att man fans mogen till slik flyttning. Lockström var en skicklig man, utmärkt i sina kunskaper och lärde oss bra, så att vi verkligen på hösten 1814 fingro upflytta i 3:dje klassen. Men nu var det ej att bo fint hos Magn Bergman, ej heller tillät oss far, att bo uti de s.k.

nystugorna, d.v.s. 2:ne nya stora 2-våningshus, af länet upbygda på Frösö skolbacke, indelade, det ena, i 2:ne kök stora på nedre och 4 kamrar på öfra botten, alla ljusa och glada för inrymmande af minst 60 skolpojkar, ty far fruktade, att deribland ej fanns nog sträng tukt och ordning. Vi måste nu nöja oss att med 8 andra pojkar inrymas hos en 70-årig enka Ingeborg Flygare, som i likhet med 2 à 3 andra dylika kärringar, egde hvar sin urgamla lilla stuga på samma backe, nära skolan, och uti minst 45 år bott och uppehållit sig der med matlagning, herbergering och värd af skolpojkar af alla sorter och vilkor, onda och goda. Men Ingeborg var känd för den strängaste och finaste ordning, ärlighet och gudfruktan.

Alla dessa gamla stugor voro högst tarvliga in- och utvärtes, jag nästan fällde tårar vid beskådning af denna Ingeborgsstugan. Taket täckt med torf, prydt med hög skorsten och en lefvande buskväxt 2 1/2 alnar lång. Det ena fenstret (åt söder) med rutor i bly var 1 aln långt, 1/2 aln högt, på en vägg af 7 timmer, således ganska låg, en liten smal förstuga ledde in i stugan, med trähandtag å dörren (utan lås och nyckel). Stugan syntes rymlig, men kolsvart (af rök) utan innertak, med 2:ne långa runda timmerstockar, som (brunsvarta af röken) kulle på tvären samanhålla den ruinerade stugans väggar, taket var paneladt i en spets från sidoväggarna uptill kroppåsen, där torfven från yttre taket framtittade, på stugans östra gafvel var ett större fenster, med glastrutor i bly. Spiselmuren uppehölls af 3 stycken krokiga, lösa trästolpar, samanstående, rankiga tålde ej vidröring, som vid lifsstraff voro förbjudna av Ingeborg, 2:ne väggfasta sängar, rymande hvardera 3 pojkar, stod midt mot spiseln dertill voro 3 små utdragssoffor, af hvilka Mor Ingeborg intog 1 vid södra fenstret, Högstrom 1 vid östra fenstret, jag och bror Daniel 1 vid mellan denna och nämnda väggfasta storsäng (= högsäng) i dubbelform. Sådant vårt läge- och utsigt vid inträdet.

Då gamle drängen Lars Olsson aflagat den af mor, med mat fullpackade kistan, lefvererat vår bok- och kläderskista, mjölkär-len m.m. i mor Ingeborgs vård, samt spännt hästarna för kär-

rona till hemfärd, sägandes Farfäl med Er: förmande och välönskande, brast jag i bittra tårar! tänkande: ack! den som varit lycklig och nu fått fara hem till Offerdal! .. den som varit dräng och ej skolpoke! m.m. sorligt, som nu förekom mig på den ”ynkliga Ön”, (såsom vi kallade den blåsiga, för alla stormar blottställda Frösön, som dock är perlan i hela Jämtland, med utsigt af den omgifvande Storsjöns flera vatten, sönderdeladt af öar, holmar, sund, näs och uddar. Jag stod länge åskådande kärrehjulens aflägsnande, återgick in i stugan och räknade stugukamraterna; de voro då g:n Sven Bergstedt, Graner, Nystedt, Amnéus, Bräckberg, Högström, Mathias Tryggdal (med röda mössan) från Absen [*Alsen?*] och Olle Falk från *dito*. Bergstedt och jag blefvo de öfrigas undervisare i allt. Vänskap och förtroende rådde i allt. Något starkt rustande i stugan tillät ej mor Ingeborg, aldraminst vid den bräckliga spiseln med de än farliga stolparnas trio (= hela spiselmurens uppehållare). Bergstedt, jag, Tryggdal och Graner voro fogliga, de öfriga mindre hörsamma Ingeborgs varningar. Om sitt städse hvita golf, bänkar, bord var hon ömtålig, men när kölden blef för stark i den kalla, svarta stugan, tillät hon 1/4 timmes rörelse, derest ej marken var torr utom knutarna. Gumman var sträng men rättvis och bokkunnig. Slarfvade vi i läsning av latinska grammatiken eller svensk bok anmärkte hon det genast vid spiseln der hon satt, kardande eller spinnande ullen, lät oss veta det, ty hon hade sålänge haft gossar och hört dem läsa, att hon nu kunde en hel hop utantill och rättade felen hos oss. Hon observerade allt oskick. Hvarje qväll gjordes bön. Lördagsafton med sång. Hvar söndagsmorgon, innan vi afgingo till kyrkan och höllo bön i skolan klockan 9, måste vi hafva medhunnit att hemma i stugan ljudeligen, correct och besinningsfullt upläsa dagens collect, epistel, evangelium och 3 psalmer. Sedan ikläddes de grå kapprockarna och man samlades i skolan för kyrkogång 1/2 mil. I spetsen gick 1 av lärarna. Vid hemkomsten redogörelse för predikan, middag, öfverläsning, nöjen ute på backen. Sagor och historier om qvällarna till klockan 8, då alla voro i säng. Dörren kunde aldrig helt vara igentäppt på dagen, emedan då ha-

de ingen för inrökning kunnat innevara i stugan. Vi ledo ändå der[a]f, så att vatten ur ögon måste oftast torkas. Voro vi beskedliga, deltog gumman i vårt samspråk, uplysande. Voro vi olydiga, hotades vi med klagomål hos rector och magister, tillläggande: ”Ni må tro jag haft gossar förr, deraf många blifvit stora män, prester m.m. af hvilka jag hört aktas, men ni, hva ä ni för junkrar! Klaga borde och skall jag, bare den här klene rektorn kommer hit.” Gumman sigtade, bland sina fordne store blefne män, på dåvarande lifmedicus af Edholm, kanslirådet af Tannström m.fl. prosten och pastorer, majorer, kaptener etc. Wi skämdes, undflydde i vråarna och hejdade oss, struko våra fingrar oförmärkt i våra brödskrin (hvardera hade ett sådant till egen disposition för smör, ost, bröd m.m. för veckan eller 3 dygn, uprade på hvarandra från golfvet upp till bok[h]yllorna) och knepo i förargelsen någon ost- eller brödbit för släcka hungern och ledsnaden. Vid jembörelse huru fritt andre pojkar lefde i sina stugor med matsäckarne, ansågo vi oss lika slafvar! Men deri hade vi orätt, ganska orätt, ty här borde gälla ordning och skick. I andra stugor var smuts öfverallt, här måste vi innan vi trädde i förstugan aftorka oss noga p:o utom förstugudörren, 2:o inne i förstugan på granris, det vi sjelfve skaffade hem från skog. Ved, så väl för stugans som skolklassens behof sönderhöggo vi sjelfve derföre måste en hvar medföra 1 yxa från hemmet till skolan. För våra utan kläder fans ej annat hängrum, än att kasta dem tvärt öfver ofvannämnda 2:ne rundstockar, som sammanhöllo stugans väggar. I 2:ne djupa oeldade sidorum insattes i trångmål våra matförråd i kistor, mjölstänkor, söndagskläder o.s.v. Derifrån uttogos dessa, så kalla de än voro söndagsmorgnarna klockan 7. Mjölken frös der till is, som oftast förtärdes sådan med aftongröten. Der fans ej pjåk, ej prål, ingen anmärkning derom tåldes eller fick ens nämnas. Nej, ingen klagan vågas!

Stundom hände oss vedbrist, när höst- eller vår is ej var hållbar för hästlassen och Frösön således var fränstängd all kommunikation med fastlandet. I slika fall måste vi, med yxan i hand, åverka regementschefens (Kungsgårds) boställe ... skog af vindfällan

m.m. och bära hem den sura långveden på våra axlar, som jemte de sargade tröjorna, fingo vidkännas många hål af qvistiga trädklabbarna. Stundom ertappades vi af sjelfva chefen eller hans närmaste man, fingo då käpprapp och hotelser svåra, men ledo allt tåligt, såvidt vi ej hunno schappera, lemnande rofven i sticket. Eljest var den närbelägna Kungsgårdsskogen oss till stort nöje, der fångades fogel små, der ringdes med tråklockor, gungades, uppsnappades trastbon med ägg, hvaraf gjordes pankakor. *Wisserligen* vidkändes vi, hemkomna från dessa ströftåg, diverse luggar, öronnyp m.m. af mor Ingeborgs fingrar skarpa, men de flesta af oss voro oförbätterliga. Boll-lekar och exercis, kompanivis, med trägevär, utgjorde våra bästa nöjen, dans föga. Snöbollkastning idkades med flit. *Synnerligen* förskräckte oss magistrarnas och rektors besök, om vi kunde, smögo vi oss då ut, men det gick ej an alltid. På tillfrågan: ”Nåh! Mor Ingeborg, hur upföra sig edra gossar nu?” Svarade gumman, med beklämning: ”Äh! Jaaa-aa, jag skall just ej klaga” – eller ock ”Åh-ja, det går väl an, visst är somliga rätt stygga ibland.” Eller också: ”Den här Nystedten är den värsta, de andra, branog, bra”. Wi svettades och vändades vid dessa förhör. Stundom utlät sig gumman efter rectorns afgang, ”Den här rector är en stackare! Aldrig gör han någån nyttigt, ger lof! och pöjku slinka med lofvet”.

I 5 1/2 runda år bodde jag och de flesta nämnda kamrater i denna Ingeborgs stugan och med åldern, tiden blefvo vi bättre vänner. Gumman bjöds hem till Offerdal wissa gånger, (juhelger o.s.v.) men blef nu gammal och trött af världen. Under 3 år satt jag qvar i tredje klassen, dels för min ungdom, dels för den lärares skull, (magister Lindqvist) som var en älskvärd, duglig, duktig karl och som i sin ungdom redan varit informator i Offerdal för mina äldre halfbröder, (af hvilka den älste var jemnårig med min mor). Lindqvist tillbragte äfven sedan under min skoltid, flera sommarmånader i Offerdal, jemte andra gamla vänner till min far, roande sig med jagt, fiske m.m. njutande af de aldrabästa skogssmultron, hallon etc. *Slutligen* inkom jag i rectorsskolan, den 4:de, högsta,

och behöll der, likasom under sista året i den 3:dje, högsta rummet. Rectorn B:n, en theoretiskt musikalisk bildad person, stor botanist, fintlig inscriptionsförfattare, skicklig i latin och grekiskan, var dock in toto en klen, oduglig lärare, men stundom sträng herre, låg alltid i delo med sina collegor, bjöd sina qvintetter på söndagsmiddagar, hade ofta fremmande, kvartett- och qvintetter å viol. Gift med en creolska eller dylikt af den N.[?]. . . . starkt brunfärgade racen, ett gladt, ungdomligt fruntimmer, med 10 svarta barn, deribland 1 gosse (Simon) (som vi kallade "Korpungen") och 1 ljushårig gosse (Carl Joh. B:n), döttrarna voro 9, alla brunsvarta med sköna ögon, lika modrens. En gång fick jag en lugg af henne (rektorskan) i hennes kök, just som jag dit inkom för att tillsäga rectorn, att det ringt i skolklockan och att han således skulle gå upp i skolan, (enl. gammalplägsed) då sade frun: "Är det du, som kallar min son, Simon, Korpungen? Jag kunde ej neka, utan teg och led luggen, i pigornas åsyn, till välförtjent straff. Vi förblefvo dock lika goda vänner, och rectorn deltog gerna i våra lekar inom och utom hus, på grekiskt sätt, blef flera gånger bollad af oss, stundom illa nog, men sade ej något derom. Wid slutlig afgang från skolan i juni 1819, fick jag af gubben ett magnifikt, latinskt betyg för inträde på gymnasium i Hernösand, innefattande bland annat att jag väl användt min tid, ("tulit omno tempas"), men jag var ej sturck deröfver, något högmod viste man ej af den tiden, ej heller skulle det någorsteds i min födelsebygd kunnat tålas eller trifvas. Det ansågs för en bland de största "odugder".

Redan den 3 april samma år 1819 (påskaftonen) hade min far aflidit, förkylning under en resa, dervid han efter vanan varit lätt klädd i vintertid, hade orsakats deraf och slemhosta sedemera åkommit, hvaraf han qväfdes. Hans lik bisattes i den "Burmanska grafven", till dess begrafningen i juni månad för sig gick. Då mina många på aflägs spridda ställen vistande halfbröder (Olle i Stockholm, Carl Gustaf i Throndhjem, Jan Magnus i Upsala och systrarna 4 med sina män

m.fl. släktingar kunde hinna samlas och befara vårtidens vägar, som i den tiden och orten knapt äro torra eller snöfria. Nu upstodo många bekymmer för oss, de yngsta gossarna, som i september, knapt 15, 13 år gamla, måste öfvergifva gamla hemmet och resa (jemnt 30 mil på spiken) till Herösand för att taga gymnasistexamen. Wi hade då en informator P. Svedberg (sedan pastor i Indahl) öfver sommaren föga gagnande. Redan var gamla, lilla gumman mormor A.G. Huss (f. Forsman) död, mostrarna Genberg på Rösta lefde ännu, men flera gamla fruar, som hos mina föräldrar länge haft sitt bo och försörjning voro aflidna. En af våra 7 drängar, döfstumme 65-åriga Simon hade ock året före min far gått till grafvens hvila, men husbondrängen Lars Olsson qvarlevde ännu som en gamal ruin och drog mig med sig på vanliga sjö-fisketåg, med gamla, trasiga nät, allt syntes mig nu [s]å utslitet, rubbadt, söndradt. Af min mors 14 pigor måste ock 1/2:n afdankas, emedan numera gjordes ej behof af så många, då prestgården skulle under s.k. nådåren utarrenderas. Äfven gamla faster Anna, enka efter sekreteraren Plantèn, var död några år förut. Man måste nu reda sig till den 30-mila Hernösandsresan med matlass, kläder, böcker på gästgifveriskjuts, dertill åtgick 7 dagar, på hvar gästgifvaregård måste resmobilier omkastas, ompackas, stufvas, tidsödande, skakande på fjädersaknande kärror, regnig väderlek slutligen. Resan skedde i kompani med 2 äldre kamrater, Örbom och Tideman redan förut gymnaster, med dem bodde wi ock tillsammans hos kapten Altin i Hernösand, men spisade hos en sjökaptensenka Lundbom, den der mottog till matlagning våra medförda victualier af kött, mjöl, fläsk, bröd etc. Examen gick lyckligt för sig, vi anvistes plats derefter i midten (af 1:sta klassen) af ångermanländningar och medelpadningar å ena samt vester- och norrbottningar å andra sidan, omgifne af långa, högförnåma kamrater, mest stadsinfödingar. Den 10 dec. 1819: Dåligt, isigt väglag reste vi hem till mamma i Offerdal för att öfver julen glädja henne med vår up-

märksamhet och berättelse om våra öden. Men i januari månads 1820 slut nödgades vi begynna återresan, ej vanliga storvägen, utan genom en annan i svår köld, djup snö, efter Indalelfven ledande svår väg. Reste hem efter termins slut i juni månad 1820, och tillbragte sommaren hos mor, som sökte efter förmåga ånyo rusta ut oss i september med stora matkistan och andra kistor, till ny färd åt det aflägsna Hernösand, och likväl med legda hästar af en offerdalsbonde, ända hemifrån, till stiftestaden, mot en viss aftalad summa, för att slippa den evigt besvärliga omlastningen å alla gästgifverier. Det gick fort, men väl för oss, under 7 goda resdagar, å 4 eller 4 1/2 mil om dagen, med de tunga lassen. För att slippa den långa, dyra vägen och kostnaden inbjödos vi af vår fars f.d. adjunkt, dåmera coministern P. Backman (gift med min aflidne morbrors enka f. Rissler) till Lidens socken, 5 å 6 mil från Hernösand, att hos dem tillbringa julen i deras kyliga trånga, men af ständiga långvedsbrasor värmda rum. Där mådde vi godt, studerade grundligt grekiska och romerska mythologien, hvarjemte jag genomtågade hela "Telemaque", och trodde mig dermed utträttat något stort godt för framtiden. Den ädle coministern tillstyrkte oss dessutom att för samma ändamål söka condition dessutom nödig för vår medellöshet, (vårt fädernearf var 1700, deraf redan en god del strukit). Genom hans och prosten Hellbergs gynnsamma medverkan, fick jag 1821 i juni condition hos kamreraren Bonnedal i Sundsvall (kronofogde i hela Medelpad) inställde sig hos denne sträfsamme gubbe, hans colossala fru och lilla 70-åriga svärmor. Anvisades 2:ne skolrum, der jag och äldste son, Jan Martin 13-årig, skulle husera, hvarjemte ålåg mig undervisa dennes 3 syskon (1 10-årig flicka, 1 9-årig bror, 1 5-årig bror) och 1 kusin, Olivelöf 9 år gammal.

Ovan vid stadslifvet och fremande hemvist, blyg och tafatt, grufvande jag mig för det magtpåliggande värf jag på andras inrådan vågat mig åtaga, inträdde jag med bäfvan i detta ordentliga, hederliga hus och mottogs med mycken vänlighet af alla. Men kunde ej fria mig från grufvelse, då jag nu skulle

undervisa 5 barn af skilda åldrar och kapaciteter, som jag snart erfor, ty de 3 medlerska åldringarna voro mycket förståndströga. Men lyckligtvis fann jag trösten och hjertlig vän i kamrerns skrivvare och slägting I. Åslund, 4 år äldre än jag, upmuntrande mig *och* ledande uti nya vänskapskretsar genom bekantskap med stadens d.v. apotekare *eller* provisorer, Asp-lund *och* Bergstedt, med hvilka söndagligen samvistades under sommaren 1821. Med lätthet redde jag mig med äldste sonen, Jon Martin, och *den* yngste F., hvilka snabbt fattade undervisningen i allo, men med de 3 öfriga, slöare ville ingen flit förmå verka till stora framsteg. Vi arbetade 7 timar dagligen tillhoppa, öfriga tiden skulle jag använda för mig sjelf, men som kamrern, sjelf en arbetsmyra, ej hade magt till mera, än 1 biträde på sitt kontor under dessa hårda missväxtår, som högeligen ökade hans flerfaldiga göromål, måste jag, nästan dagligen suplera bristen efter min lilla förmåga och oerfarenhet i dylika värf, dermed jag dock snart blef hemmastadd, och således gagnelig för gubbem, hvadan wi kommo i det aldrabästa förhållande till hvarandra, enär han gerna såg min flit i skolkamarn och min goda vilja att, när helst han mig påkallade, begifva mig upp till hans kontor *och* expediera hvad jag kunde, biträdesvis. Jag fick nu, vid afresan till Hernösand 2:ne de äldre gossarna med mig, fritt husrum och mat, men måste vara idog, långt på qvällarna för att sköta egna studier, jemte gossarnas. Det gick lätt att befordra J. Martins framsteg, så att han t.o.m. fick hoppa öfver en bänk i 3:dje klassen, med bror Carl gick det trögt, men han försvarade sin plats, och nog dermed.

Sålunda förflöto nu flera terminer, till år 1823 i juni *Månad*, då jag slöt min gymnasiekurs, (4-årig), hvaremedlertid jag i Sundsvalls-hemmet alltid hade mina 5 elever, enligt vanligheten under mellanterminerna, och recreerade mig med deltagande i vinterns danssoireer, eller mera festiva dansnöjen. Jag trifdes bra, docendo discimu, och med ömsesidig saknad skildes jag från Bonnedalska huset, nedslagen öfver kamrerns tynande krafter och sjuklighet, samt erfor med smärta om hans

olycksöde en tid derefter, hans af en svimning orsakade fall från sin öfre våningsfenster ned i gatan och plötsliga död (han skulle, stående på 1 taburett, igendraga fenstret, då svimningen åkom.)

Vid hemkomsten till min mor, som då fans flyttad från Offerdal

till Hökbäck i Liths socken, midsommarn 1823, förestod mig upgörrelse med min förmyndare, bonden Lars Jonsson i Fla....[?], Offerdals socken. På väg dit träffade jag i Alsen flere gamla heder män af allmogen, med upmaning att då genast resa till bror Carl Gustaf i Trondhjem, som prompt väntade mig dit just då, ty den 1 juli 1823 skulle där firas Oscar I och Josefins förmäling, med ”stor stas”. Mitt svar: Jag har ej pengar, gendrefs med: Här ha ni 20 ... res genast i natt, så hinom ni andra jemtar, ngl[n] [nyligen?] dit afreste, och får sällskap öfver hela fjellet. Brister något, så säg till postmästarn Sten i Levanger, så får ni norskt mynt för att resa de 7 sista milen till Byn.

Jag reste prompt, natt och dag, den okända fjellvägen, var stundom nära att uphinna mina föregångarna, men hinder mötte på vissa stationer, olidlig väntan på hästombyte (jag red hela vägen) det herligaste väder gynnade mig, jag blef aldrig trött, sof aldrig, åt föga, utan tänkte blott på den ”stora stasen” och mina förridare, som jag aldrig hann up. Nu kom jag till Levanger, Sten var ej hemma, redan rest till min bror Carl såsom inbjuden ”till staasen”. Hvad var att göra? Ja tvinga sig fram, lyckligtvis påträffade jag 2:ne artillerister, som den 1 juli på morgonen skulle vara framme i Byn (Trondhjem). Då ingen häst utan tidsöde fans på skjutsombytesplatserna, persuaderade jag artilleristerna, att mot god betalning få sitta up på den ena artillerihästen, och njuta af deras sällskap fram till Haugan, sista gästgifvaregården 1 1/2 mil från Throndhjem. Nu gick det godt, säkert på den norska kampen. Jag kom till Haugan kl. 11 på afton den 30 juni. Gården var fylld af rödmössor, unga norrbaggar, som stodo gapande på mina artillerikamrater och ornade sig visst till morgondagens ”staas”. Jag

kände mig hungrig och trött, begärde och fick 1 rågad tallrik med rökt lax åt den med salt *och* peppar totalt ren, lade mig genast, med orders att bli väckt kl. 4 nästa morgon och hafva 1 sadlad häst för mitt conto färdig på gården. Detta skedde, kl. 5 f.m. satt jag ånyo till häst och klockan 9 f.m. den 1 juli inrykte jag i Throndhjems förstad, Backlandet, (som en jämmerlig riddare) över bryggan med "Norges Bank" midt emot mig, derefter jag enligt min gångande drängs anvisning afvek på den gata, der min bror Carl bodde, alla gränder *och* gator hvimlade af militärer, landefolk, stadsboar. Ändligen kom jag fram, steg mödosamt af hästen, och mottogs i min fatala riddrägt af min äldre och yngre bror samt svägerska med glad förundran, huru jag kunnat på kort tid utan sällskap leta mig fram öfver fjellen. För att putsas till fötter, sendes jag genast ned till bryggan (Sjöhusbrygan i 4 à 5 våningar hög), innan mig tilläts beträda min fina svägerskas fina rum *och* trappor, ajusterade mig o.s.v. färdig att nu beskåda den ren började "stasen" med uppställda militär corpser af alla slag. Högtiden varade i flera dagar, därefter började den stora *Sankt* Hansmarknaden, räckande i 14 dygn, bevistad af en otalig mängd jemtar, som nu skulle upköpa stora skockar af unga hästar hemföra dem på sina beten *och* året därefter utsälja dem öfverallt de framforo. Vid marknadens slut var min fasta föresats att följa med mina jemtar hemåt, men då upstod en stor strid, min bror Carl häftig, men hjertansgod, sade prompt: "Det sker ej, Eric skall vara här hela somarn, jag skall nog skaffa hem honom". Villrådig, missnöjd att ånyo resa den långa vägen ensam, voterade jag dock för snar hemfart. Men då min bror blef högeligen upbragt mot proponenten, såsom den ville locka mig med sig, måste jag concidera, och då blef allt gott igen. Nu besåg jag, efter allt tumult, stadens herligheter, dess omgifning på landssidan, körde ofta ut med min långa svägerska i den nya engelska giggen miltals utomkring staden. Besåg kyrkorna och gjorde alla söndagar (utom 2:ne) utfarter till sjöss i god slup, med hela min broders familj, medhafvande ymnig förtäring för hela dagen, der vi landstego å

bondgårdarna, vid stora bord. Intogo middagshvila under bar himmel eller på logarna, der man dansade om med de yndige norske piger och börn, samt vände sent hem till den stora Byn. Så förflöt tiden under 8 à 9 veckor med min trogne, ädle sängkamrat, postmästarn, gamle tjocke levangern Sten. Dock genomläste jag allmänna historien af en dansk författare, Euclides till en del, och försökte skrifva 3 à 4 predikningar. För att bereda mig till viaticerande och studentexamen i Upsala i början af år 1824. Slutligen i september begaf jag mig af i sällskap med postmästarn, åtföljd af bröderna till vägs 11/2 mil. Sedan skulle jag med en 17-årig häst, som bror Carl skänkt mig, skjutsa postmästare Sten till Levanger. Men denna befanns så beskänkt af trakteringen vid vår skiljemässa från bröderne, att gubben ej kunde i backarna hållas kvar i åkdonet, somnade af och föll hit och dit med sin massiva kropp. Jag nödgades nu binda fast gubben i sittande ställning, gå och köra hela vägen och vårda honom tills vi slutligen uphunno en bondgård, der jag med hjälp bar in den snarkande, sofvande gubben, som om natten sof ruset af sig och med nyktra tårar tidigt på mo[r]gon afbad sin fylla. I Levanger hade jag stämt möte med en engelsk naturforskare (Docent adjunkt i London) för att öfverföra honom till Sverige. (Åre socken nära vid Åreskutan) der han återfann sin tolk, en skeppare från Uddevalla, där han afbildat engelsmans återkomst, sedan denna i Tron[d]heim skiljts vid sin resekamrat (en ung Lord från London) den der flankerade omkring i Skandinavien och tagit en annan kosa. I Åre socken skulle naturforskaren samla ... och hemföra 10 rendjur till London, men 9 af dem dogo under sjöresan, ovana vid tjärade skeppslukten. Jag fortsatte, utan äfventyr, min resa till häst, (i september) till min mors hem, berättande mina reseäfventyr många nog, samt beredde mig till nya, deribland min utrustning till Upsala och blifvande studentexamen där.

Men dertill hörde ock, att under den regndigra hösten 1823 och midvintern, flacka omkring och byvis uptaga mitt enligt rector gymnasii utfärdade patent, uptaga mitt s.k. "viaticum"

i 4 pastorater: Offerdals, Hamerdals, Fölinge, Undersåkers och tuna, en gamal sed endast inom Norrland Hernösands Stift, till understöd för fattiga studerande, som slutat gymnasii-kursen, ärnade fortsätta studierna i Upsala. Detta föreföll mig som ett tiggeri, men allmogen ej så. De voro vana att emottaga den väntade studenten *och* höra hans predikogåfvor. Således måste man uppträda å predikostolarna i församlingarne, äfven om man bestämt sig för annat vitæ genus.. än pres-terligt kall. Allt detta var hårdt öde, men det måste fördragas. Jag genomströfvade socknarna i början till häst, ty snö och frost föll ej före november medio, sedan åkande med min norska häst. I flera socknar fans ingen väg till de spridda byarna, utom gångstig *eller* med båtar. Man måste då lysa på om viaticiuþörden i sockenstugorna *eller* vid kyrkorna, söndagstid efter predikans slut, deraf följde naturligtvis stor minskning i det påräknade bidraget, ty höstens gryma väderlek hindrade många från kyrkogång. Hela min upbörd besteg sig således in summa till allena st 412 ... men jag tyckte mig vara rik dermed och reste modigt till Upsala i februari 1824, i sällskap med 2 kamrater, som voro stämde till till möte i Sundsvall. Och vi hade ganska nöjsamt under vår äfventyrliga färd *genom* de 4 fremande provinserna, innan vi upnådde Upsala tullen med våra af victualier tyngda egna skrind-åkdon, som under de sista 4 milen måste släpas i sand *eller* diken. I studentexamen fick man hederliga betyg, professor Walmstedt, decanus och rigorosus, ansåg oss berömvärda, gladda motsågo vi Upsalalifvet. Jag fick genast (*genom* min halfbrors J. M:s?? goda åtgärd) en slags condition hos en stadsborgare Wahlström vid Waxala tullen (= fritt husrum *och* middagsmål, mot skyldighet att läsa för hans 12-årige son. Absolverade några små examina (utom *och* inom nation) teologisk, matematisk etc. I öfrigt flankerade jag så alla auditorii-salar, för att göra mig hemastadd med professorernas lärosätt *och* faculteter, detta nöjsamt *och* nyttigt, paradt med friheten från skol- och gymnasiiþvånget, fann jag ingen stad i hela verlden så ypperlig *och* hemtreflig som Upsala, ehuru sim-

pelt belägen. Här ville jag bo i all evighet, om pengarna räckte till ett sparsamt, fritt lif, det var knuten. Emedlertid betvang mig nyfikenheten att i maj bese Stockholm. Den 1:sta gamla Upsalaångbåt fylldes af studenter till den resan, och jag blef förvånad vid aspekten af Riddarholmens byggnader och slottet från Mälaren, ingen sådan föreställning derom hade jag kunnat göra mig. Jag uppsökte nu min äldsta halfbror Olle (bankmannen Olle) som blef min ciceron. Man återtog snart sina studier i Upsala efter Stockholmshärligheterna, läste med flit på hvad som dugde för juristexamen, hvartill jag bragtes af några äldre skolkamrater, och min egen mening, att en svensk borde känna sitt fosterlands lagar, såvidt han kunde, sedan återstod honom välja sitt vitae genus, bäst han ville och gitte. Ergo beslöt detta till en begynnelse. Så kom maj 1825, med beväringsexercis, i Odenslund, Polacksbacken, Eklundshof, och lifliga förlustelser öfver prins Carls födelse. Efter fälttågens slut, de voro pressade i natt- och dagsvärmen, vako- och fasto, förfogade jag mig ånyo till Stockholm, att mottaga sommar condition hos banko cassören Ekman på hans arrendelägenhet Eklund. 3/4 mil utom Skanstull vid Dalarövägen, på Forsta egor, nära Sköndal och Sköndalsbro vackra luftställen. Rabies canina härjade nu som värst och på Eklund fans ock en bandhund af ståtlig race, men denna förblef frisk till medio augusti. Emedlertid läste jag kassörens 13-åriga pojke Fredric, en trög stut, äldre brodern skötte landtbruket, den äldste, en slags alcibiades, älskade "farniente", theater, musik, dagrifveri, (godt hufvud och hjerta) blef slutligen bokhållare, jemte Fredric på något stort slagtarehus. Fadren gnarrig, snål, misstänksam, ledsen öfver tidens gång, var mig dock tillgifven, vänlig och förtrogen, men svårt hade jag att trösta honom i vidriga skiften. Hvarje lördagsafton gick jag till staden, för att tillbringa 1 dygn med min bror Olle, hans kamarkamrat kryddkrämarn Norstrin och rector och flera Lidselius alla norrländningar. Vi gjorde mest ångbåtsresor i Mälaren (under söndagarna),

besågo dess härliga stränder och åbyggnader slotten och små städer, samt njöto af somarlivet. Derefter var att lunka hem till göromålen vid Eklund, (det blef tråkigt slutligen). Dertill kom rabies canina hos vår hund, denna slet sig lös från hundkojan utanför mitt öppna fenster, rusade in i förstugan (till mitt öppna läsrum) och bet den gamle, fete, där sittande sadelmakaren Cron i knäet, sprang derifrån ut och jag blef lyckligen skonad. Efter svåra äfventyr och då ingen vågade sig utom de nu tillbomade dörrar och fenstren, blef hunden med 3 skott dödad, 5 timmar efter dådet. Hunden segare, medlerste son i huset, aflossade alla 3 skotten, med darrande hand, ty i sin dumhet ville han behålla djuret vid lif. Gubben Cron fördes till Stockholm, dog på lasarettet inom 14 dygn af sin skada. Nu sade jag: ”Farväl!” till gubben Ekman, återreste trots hans böner, till Upsala, för att bland annat absolvera latinskt skrifprof och gramatikexamen för professor Kolmodin, glad att slippa Ekmanska huset. Studierna bedrefvos nu med stor kraft i flera brancher. Slutligen aflades examen i juni 1826, och derefter i Svea Hofrätt. Sedan tog man Gud i hågen, behöfde hvila, slog sig till hopa med 3 jemtlands kamrater, (Örbom, Grundal, Tideman) hyrde en stor 4-sitsig vagn, rymlig och väl inredd för allehanda god proviant samt reste i det aldra gynnsammaste väder natt och dag, med anspann af 3 hästar. I Upsala måste vi töja 6 timmar för reparation af vagnshjulen, som i den hiskliga värmen torkat. Kamrater träffades, undfärnades med vårt rika mundförråd. På aftonen bar det af till Tierps slätten, der regmementspastorn Efraim Oldberg besöktes, härjades 2 timmar, vidare genomströfvades Uplands flacka länder under natten af 9 f.m till Gefle, der nya äfventyr mötte oss. Prof-anatomiae Åkerman kom till oss under frukosten i källarsalen och bad oss i vård taga dem nu (i juni månad) galne blefne professor Biberg, som med sina 2 unga söner, deras informator och Upsalakusk var stadd på resa till sin födelsestad Hernösand, ett svårt updrag. Vi lofvade dock uträtta hvad

vi förmådde och Åkerman vände förnöjd hem till *Upsala* derifrån han utskickats som sano garde.....socius [?] åt den sinnesrubade *Biberg*, men ej kunde vidare upoffra tiden för längre tillsyn. Vårt nya anhang (*Bibergs* läger) blef oss till vådligt hinder, omak och äfventyr, i det professor *Biberg* prompt ville stanna länge på hvart gästgifveri, presenterande sig än som läkare, än landtman, än köpman, stor affärsman, upgjorde köp om fastigheter, utöfvande stora fester som drickspeng,- andra gåfvor, förskotter, så länge hans krafter räckte. Hvaremot vi, för dess vård, måste sant sagdt med våld eller hot, söka återtaga från allmogen, skjutsare eller andra gapan-de drängar, de så omåttligt, handlost förströdda pengarne och lemna dem i den förskräckte informatorn *Thunströms* vård. Drabbningar och fäktningar föreföllo stundligen i följd af den äfventyrlige professor *Bibergs* despotiska luxuriosa framfart. Vår vånda var stor, ej [h]eller kunde vi lemna honom i sticket förrän vi hunno närmare *Sundsvall*, ty *helsingeallmogen* vid stora stråtvägen voro stora bofvar, ett uselt, farligt pack, känt af fordne ej på goda sidan.

Wi hunno min *Sundsvalls* gamla stad, med Socius *Tideman* som patient, doktor *Platzman* måste konsulteras, betalas, vår resa uppskjutas. Professor *Biberg*, vår äfventyrlige medresare, lemnades nu åt sitt öde, d.v.s. i stadspastorns vård, för att genom honom bringas vidare till *Bibergs* svåger, prosten *Backlund* i *Sköns socken* (1 mil) men det lærer aflupit i flera äfventyr, *Biberg* sade: "Nej!" Ville till *Jemtland* dit han ock under sommarens lopp kom, görande stor upståndelse i *Östersund*, ty hans ögon voro då klarare.

Emedlertid fortsattes vårt långa tåg (nu med 2 starkare hästar) till *Jemtland*, i godt mak och mera ro. Komo en kylig afton nyss före midsomarn till *Östersund*, der vi alla 4 vid brasan måste skiljas, resande åt hvar sitt håll till mödrarna, ty allas fäder voro döda!

Ändligen kom man hem, till nödig hvila efter alla strapatser. Somarn, fastän kall, omild och för *Jemtland* ett missväxtår, förflöt i hemro och frid, studierna hvilade, fiskeri på *Liths-*

elfven, utanför det vackra Hällbäck, var ett af mina nöjen, om ock sparsamt.

Hösten kom snart, med Br. Grundal skulle jag återresa i september till Stockholm, för att efter hans råd, arbete i ”Werken”. De tökniga, kalla resnätterna förorsakade mig en lång tids döfhet efter framkomsten. Vi samanbodde i bagaren Pihls hus på Clara Norra Kyrkogata, inskrefvo oss i rådsturätten, tjänstgjorde som notarier vid brottmåls protokollet vid förstadens Norra Vestra Kammarrätt (Castenhof) nu Rydbergs under rådman sedermera *justitierådet* Bredbergs praesidio, (intressent) min i hovrätten, der man stundom upvaktade, var intet att lära. Ehuru omgifven af flera slags kamrater, var Stockholm ej mig kärt, vantrefnad, oro, missnöje qualde mig. Jag älskade den enkla landsbygden, dess herdelif och ärlighet, trofasthet, frihet från lyx, ytliga bjäfs *och* alla stadens förstörande galenskaper, till mehn för själ *och* kropp. Mina tankar härom yttrade jag till den barske, krokige *eller* hjulbente gubben, hofrättsrådet Schöne, då jag, (som jemte hans son och en 3:dje notarie, var honom, *enligt* den tidens plägsed, tilldelad som adjungeradt biträde i medarbeten, som han behagade förelägga oss i tjensten) tillfälligtvis, en söndagsmorgon, upkallats till honom för *något* ärende. Gubben aflade alltid i hemmet den stela, befallande yta hans anlete bar i hofrättens sekreterarerum, var nu hjertans hygglig, vänlig, ja förtrogen, jag rädd, blyg, oefterrätterlig, envis.

”Nej! Ni ska bli qvar i hofrätten, i Stockholm. Tag nu en pipa, medan jag låter tesera mig! Det duger ej att fara på landsbygden, hvart fan vill då resa?” ”Det gör mig detsamma, men norrut vill jag.” ”Nåh! Jag skall skriva till en person”, gentog han. ”Ni ska få höra höra framledes.” Wi skildes som goda vänner. En tid derefter träffade jag på honom, svettig, gående upp till hofrätten. ”Nåh, det var bra nu skall jag säga er, att jag fått svar från en lagman N-n, nyss utnämnd till riddare av *Nordstjerneorden*, är nöjd mottaga er genast, en bra karl.”

Jag bugade mig, tackande för den välvilja *och* ynnest

mig vederfarits, glad att slippa det tröttsamma Stockholms-
lifvet. Erhöll snart lagmans bref och maning att gå med hans
äldste son och 1 tredje köpman som passagerare med ett nytt
fartyg från staden H. åter dit, detta fartyg (Activ) hade på
föga mer än 1 dygn gått från Hll [Hudiksvall?] till Stockholm, och jag trodde
mig således på längst 5 à 6 dygn kunna göra resan dit upp. En
mig gynnsam fru i familjen R. dit jag och Grundal ofta varit
bjudna, utsände 2 pigor med en stor matkorg af fint innehåll
viner etc. lastad, till skeppskost för mig under resan. Jag
skämdes naturligtvis att mottaga den luculliska korgen, då jag
inom 1 à 2 dygn kunde vara à costi, bad ...-llorna ursägta mig,
som ej kunde öfvertalas af de välvilliga! En större dumhet
har jag dock ej begått i all min tid! Ej derföre att jag
svälte ihjäl på resan, men den blef 6 veckor lång, under hvil-
ken jag kunnat hederligen och fint traktera mina 2:ne medpassa-
gerare, skonertens långe kapten Ruth och hans 4 mans besätt-
ning. Först 1 à 2 dygn efter afsagd tid, fick jag stiga om
bord, med mobilie och 4 winbuteljer, serskildt köpte, då jag
hörde: "Det kan hända att alt ej går efter beräkning." Med
äfventyr fick vi skonerten att vända, efter klarering vid Blockus-
tullen, farkosten ströl i land, hvarifrån vi måste med häf-
stänger fria den, makligt, utan vind, komo vi slutligen till Gran-
skärsudden, lågo der i 5-6 dygn för vindstilla, komo en mörk
natt, med diverse äfventyr, till Öregrund. Gingo ut derifrån
2 gånger efter minst 8 dygns liggetid, hvardera gången på stället,
antagligen för vindstilla eller motvind, 3:dje gången med lika äfventyr
ehuru i början med gynsam vind, som varade netto 5 timmar,
i midnattstid väcktes vi alltid buller på däck. "Stick i stäf"
och storm. Kapten, som väl seglat till Rio Janeiro, men ald-
rig i Östersjöns skären, svor, kasta sig fram och åter, som en
galning, ville gå åt finska kusten. Styrman Sundberg, 70 år
hade deremot i all sin tid gått årligen samma skärgårdsväg, kän-
de alla uddar, vikar, ankarplatser, men ej sjökort, vägrade,
trodde på Vår Herre, men ej den gastfulle kaptens gråt och
svordomar. Jag upmanade honom att söka vår fortkomst och rädd-
ning annorstädes, än i det fördömda Öregrund, der vi legat

nog länge. Vi inkomo slutligen, post tot calamitetes, i Stilla
.....viken en kall, klar morgon, således i lugnvatten.
Vi voro nu blott 2 passagerare, den 3:dje afsändes landvägen
från Öregrund, åt Gefle och vidare till Hll [*Hudiksvall?*] för att berätta,
att vi och fartyget lefde med last och allt. Vi utsände nu yt-
terligare bref från Hille postvägen pr. Gefle om vårt läge.
Detta ansåg kapten farligt, ty blott med vestan kunde vi kry-
pa utur den smala viken till hafs, eljest voro vi instängda
i evighet. *Eftermiddagen* blåste vestan upp, nu var för den hopp-
löse kapten ej annat, än ropa: ”Till segels!” Kommo lyckligt
ur knipan, gungade vi snart på det vida haf i storm och nöd,
kryssande och drivande i flera dygn, sågo ej till våra kamra-
ter, 18 andra div. skepp, som gående norrut, haft lika mot
gång och med oss lågo tillbakadrifna till Öregrund, ty under
mörka natten hade vi skingrats totalt. Gud vet hvart de tagit
vägen, det farliga finngrundet låg före oss, utom andra far-
liga ställen. I blidare stunder hånades man med frågan: ”Hvar
är nu den omtalda stora matkorgen? Kunde varit bra att haft
den här, nu då provianten tröt om skepsbord”. Af förargel-
se teg jag, ångerfull tänkte jag på min illa förnekade mat-
korg, min otacksamhet mot hedersfrun, som ämnat mig så rar
proviant, ja, dyrbar. På 4 mil från Hll [*Hudiksvall?*], ett fiskeläge,
kastades slutligen midnattstid ankar, efter 78 bedröfvelser,
utmattade, ledsna af färdens äfventyr, knäböjde vi kajutan
för Vår Herre, som skonat oss, gingo till kojs i månskenet
och sofvo till klockan 10 dagen derpå. Vi lemnade fartyg, skaffa-
de oss båt och roddare samt begåfvo oss 2 à 3 mil i land,
legde os skjuts dädan 1 1/2 mil landvägen till staden H [*Hudiksvall?*]. Komo
dit klockan 6 e.m. medio september.

Wid vårt inträde i lagmanshuset, var han uptagen af köpekon-
traktsupsättning för baron Th:n om ett jernbruk i orten, men
i salen mottogs vi af lagmansdottern nr 1 lång, pratsam
jänta, som ville visa sig underhållande artig. Jag deremot
var altför blygsam att afbryta hennes svada, var blott åhö-
rare. Min sovins, son nr 1 min jemnåring, en stel, fin
högfärdig egoist, musikalisk, theatervän, dilleltant, stundom

komedisk och raillant, gick nu ut att söka och helsa Modren, dervid jag följde *honom*. Hon träffades i den långa smala corridoren, som ledde ut åt köket från salen, en stadig, bredaxlad matrona, med en bakom hennes rygg sig blygsamt smygande, i rödsvit halsduk smyckad 17-årig dotter nr 2, den jag efter vördsam helsning på matronan, lika blygsamt påaktade

och vågade tänka: ”Du skall blifva min”, men hon försvann snart iden dunkla korridoren, troligen inåt köket och vi följde modren till salen. Att besvara hennes alla spörsmål och hon att berätta om stadens långa väntan på sina 2 fartygs-laster, ty alla köpmänsbodas voro tomma på alla slags varor under föregångna 6 veckor. Sent på qvällen, klockan 9, 1/2 10 inträdde i salen lagman sjelf, majestätisk, reslig, med gråsprängdt hår, vänligt mottagande mig, som placerades vid hans sida vid bordet, å andra sidan sönerna nr 1 och 2 (den senare gymnasist)S:m, kompanjon i handeln med son nr 1, dottern nr 1, mor sjelf, sönerna nr 3 och 4 samt skrifvaren N:n vid min sida. Mycket tal fördes, förstås, om våra äventyr, stadens fattigdom på varor, den ständiga motvinden (nordan), de pojkaktiga försöken att hejda den med hustakens flaggors surrning och vändning på syd, m.m. (De 2:ne s.k. småflickorna nr 3 och 4, 7- och 5-åriga, spisade derute i sina smårum). Jag iakttog, som sig borde, tystnad, åhörare af det lifliga, gälla samqvämet. Supén var slutad och vi gingo till anvista hvilorum, där jag i en vindskammare fick den lille, snusande, gamla N:n till min kamrat i 7 runda år. Sönerna nr 1 och 2 med kompanjon S:m intogo sina 2 rum mellan förstugan och handelsboden i nedre etaget. Jag njöt af den goda hvilan, skattade mig nöjd, om ej säll. Serien af höstetingen begynte snart nog, men dessförinnan inträffade en begrafning, hvartill äfven jag mot all förmodan, bjöds med mina jemnåriga i huset, son nr 1, ... S:m och N:m, plägse-den var sådan i staden. Efter begrafningen återgick man till sorgehuset (en fiskarefamiljs) i stadens östra del, där fiskerskapet, en personal af 300, uptog nära -1/2.....af stadens

territorium. Jag blef dervid vänligt mottagen af alla auktoriteter, så prester, som köpmän m.fl. Kom i närmare beröring och broderskap med en stor massa af dessa varieteter, samt inbjuden till deras hem, m.m. allt för mig (fremling), ganska hedrande, välvilligt, artig. Detta var år 1827 på hösten. Nm och jag åtföljde nu gubben lagmannen på tingen. Det första up tog 6 dagar, och blef jag dervid en stadig åskådare och åhörare, för mig ett nytt, osedt skådespel, med 12-manna nämnd- och allmoge från 5 à 6 serskilda socknar, skogs- och kraft-menniskor, befattande mig föga med de s.k. små proto-

kollernas uppsättning, förrän jag kom hem och fick se vår Herres vilja, sätt och vana dervid. Med smärre syneinstrument, dertill en mager matrix, kort villiga, svårt begrip- liga anteckningar gåfvos mig till ledning, var jag ej eller hemmastadd. Ville ej falla besvärlig med frågor, kom så- till nära julen, men då skulle nästan alla vara expedierade, det gick lätt för sig med utskriften, dervid mycken flit brukades, ingen tid förspildes. Med den till middag och af- ton alltid samlade familjen, som inberäknade mig, S:m med han- delsbetjent, och N:n upgick till antalet 14, språkades, å min sida föga, jag fortfor att vara en blyg åhörare, lika- som S:m och gamla skrifvaren N:n med sin snusdosa och blå näs- duk, men familjemedlemmarna sjelfva, med undantag af den subtila dottern nr 2, höllo tal, ihållande hvar och en sina postuler, ofta egoistiska maximer, men emedlertid fann jag mig väl i detta hederliga hus. 1828 i juni, afled den älsk- liga sonen nr 4, i lungsot, dermed han plågats i 3 år, från en förkylning i stadens otrefliga, kyliga skola härledd. Gossens död vid 12 års ålder väckte djup sorg och saknad hos oss alla, äfven utom hus. Han var högeligen läsgirig, utrus- tad med godt föestånd, klara begrepp, säkert den mest fram- stående af alla sönerne. Ty nr 3 var trög och trött af boken, ville snart bli köpman och sin ”egen”, såsom det hette den ti- den, liksom äldste brodern nr 1 gjort och nu, med biträde af S:m och 1 pojke i boden, hade god tid och frihet att gå

från boden och se till stadens bästa, spela violoncelle eller klavér, sjunga koraler och besöka skrivvarekamarn med sin sjöskumspipa, hålla tal, i ståtlig form, med kraftord. Dervid brodern nr 2, i sin liflighet och bravader, ofta nog ville överrösta honom i sitt bizzarreri, fejderna slötos dock på godt manér begge egde sin fulla frihet, ingendera hade gått på djupet i sina studier. Nr 3 var af samma färg och ämne. Han uphörde snart skolan (1829).

Detta år 1822, liksom påföljande 4 à 5 år, fungerade kamarherrn hofrättsassessorn G-d, såsom lagman i hela Norrland, från och med Gefleborgs län, höll å staden H [*Hudiksvall?*]. sitt 1:sta, ting, en man af det behagligaste väsende, liflig, qvick, med snabb arbetsförmåga en både ålderdomens och ungdomens älskling, intagande för hvarje person, upmärksam, fin och ned-

låtande, med detta ridderliga väsende förenade han hjertlig enkelhet och deltagande i andres öden. Så här nu vid gossens (nr 4) död. Till sina juridiska biträden medförde han 2:ne notarier, deraf den ena Ms var en honom värdig lagläsare, stockholmsinföding, af fina, milda seder. Godt vett, hjertlighet och vänlighet, en ypperlig karakter af ära och ärlig trofasthet. Under deras 4 veckors vistelse i den hänryckta staden, upbjöd den all sin förmåga att fira sina i allt framglänsande gäster, inom och utom stadens gebiet. Aldrig hade stadens optimates och ungdom firat eller känt sig så firade af dylika excellenta gäster, ingen dag, utan collarioner med skiftande nöjen, i musik, i sommarlekar å fria fält och höjder under blåa himlar. Glädjen stod fri och högt i taket. Deras afresa lemnade allmän saknad, men kära minnen. Man drömde om återkomst nästa år och bedrog sig icke.

Under hösten 1828 råkade sonen nr 1 illa ut för en svår halsböld, och jag nära samtidigt för en pleuresia af värsta slaget, föranledd af stark förkylning vid en begravningsfest i staden, derifrån jag måste begifva mig hem till den sjuke sonens soffa och dela den. Vid familjens hemkomst på sena

afton, befanns jag så usel, att jag måste föras up i vårt skrifrum med andras hjälp, och blef så liggande i 6 veckor, och i 2 derefter en klen convalescent, den der netto tålde gå på golf eller menniskor samlade, utan att falla i vanmagt, i yttersta svaghet. Jag vårdades af alla ömt, mången natt och då yrseln påkom, bevakades jag alternative af 2:ne bland mina många vänner i staden. Dess gamle läkare, en hedersman, var nog konservativ i sina förordnanden, enligt min tanke, ty jag led svårligen af håll och stygn i sidorna, och ropade på åderlåtning, men denna medgaf han ej förrn i 4:de 5:te veckan af sjukdomens stadium. Emedlertid sökte man genom heta trä- och lertallrikar fördela detta onda. Döttrarna nr 1 och 2, som alternative hade s.k. "hushållsveckan", underläto ej, att middagstiden förse mig med lämplig näring, och detta personligen, hvarvid mycket deltagande och oförtjent ömhet sig uppenbarade, med serdeles finhet och hjertlighet hos den blygare nr 2 hvars älskvärda beteende förtjuste i min svaghet såvida, att jag ansåg henne för min engel, men hon försvann snart ur mina kraftlösa armar, när den gode N:n hördes upträda från middagsbordet och öfvertog sina vårdande partes. Ändtligen fann doktorn sig befogad åderlåta mig ej 1 men 2 gånger, kort efter hvarandra, hvilken åtgärd synnerligen lättade min plåga och undanröjde orsaken till min yrsel, såsom jag förmente. Convalescensen begynte och fortgick i sagda mak, jag började gå, raglande på golfvet, med stickande känslor i fotbladen, af svaghet skyende flera personers samtida närvaro, denna sinnesförfattning fortfor länge, trifieds helst ensam med min trogna kammarkamrat N:n. Han lefver ännu som länsman i södra H-d, och är sig fullkomligt lik i later och raisonement, enligt hvad jag af hans bref inhemtat. Hans k. hälft, gamla Ulla är död för längesedan, hon var 20 år barnpiga i lagmannens hus, serdeles ordentlig, pålitlig och mån i de 4 yngsta barnens vård, och stod ändtligen brud i lagmannens hus år 1832. Var ock vår städerska och tog sina snus-prisar ur den gifmilde N:ns dosa, 4 ögon dem emellan, helst morgonstunderna, då N:n, efter sin mångåriga vana gick

ned i barnkamarn för att hjälpa med barnens klädsel. Dessa 2 personer voro goda, nödiga inventarier å gården, snart sagt omistliga, särdeles som husmodren ej förmådde sköta och

[följande rad i marginalen]

övervaka allt i ett hushåll av 18-19 personer oberäknat fremande, som ofta tillstötte från land och stad. H-II [*Hudiksvall?*] var egentligen befolkad af 2:ne stora familjer, W och St.-zon de öfriga bestodo af fiskarefamiljer med en personal af 300-350, beroende stadens östliga del och vistades 1/3 af året i skärgården, en del voro mycket fattiga och ett slags heloter i förhållande till de 30 köpmännen i den lilla staden, de der gagnade sina gäldbundne bland fiskareskapet till byggnads- och andra arbeten under trösk- och vintertiden. Märklig var denna borgerskapets förnämre familjesöndrig i 2:ne starka partier, ett förhållande, som jag i början ej kände, men mångfaldigt fick erfara fremdeles, till icke ringa oro och bekymmer som ledsnad, ja mycken förargelse för min egen person, som umgicks lika öppet och trovärdigt vänligt med begge partierna.

I Gustaf IIIs mest lysande och lyckliga epop (för sig och riket, år 1778,) var lagmannen född, af föräldrar, som efter tidens kraf och *vexlingar*, voro tjusade af och nästan slafviskt hängifne denne regent. Så hade, enligt lagmannens egen berättelse om sin far, denne vid 1788-89 års krig, varit färdig offra allt hvad han egde för denne sin regerande af gud, (skall äfven i nödens stund, för artilleriets behof skänkt sin häst, eller hästar). Gubben var en starkt bygd man, domare i hela eller minst 2/3 af hela H-ds-provinsen, älskare af tobak och vin, men dog tidigt, före upnådda 60 år.

Då domsagan kom i den celebre Ödmans hand, delades sedan i 3 partier, 1809-09, hvaraf den norra tillföll en från tyska Pomern till riket inkomen regem.auditör, som innehade domsagan till sin död 1819. Hans företrädare efterlemnade blott 2:ne, fint upfostrade barn, 1 son, 1 dotter, den senare innerligt älskad av brodern, ansågs göra ett lysande parti med den tidens lejon bland Söderhamns köpmän B, som dock snart cederade bonis och lade sin maka i förtidig graf.

Hvaremot brodern, såsom v. häradshöfding, advokat och slutligen brottmålsdomare i orten, sökte uppehålla sig och sitt rykte, såsom en skicklig jurist, efter år 1800 (?) aflagd hof-rättsexamen. Med stöd af denne, dock prekeras anställning, och sjelfe tillit på meriteras samlande till framtida ledigt domaresäte i orten samt inkomster af ombudsmannaskap, särdeles för de många brukegarna i provinserna, ingick han tidigt (1803) giftermål med den gamle, hederlige köpmannen O. F:s dotter Karin i H-II [*Hudiksvall?*] och närde sig, genom det idogaste arbete, ständiga, högst besvärliga resor, natt och dag, såvida, att han kunde, (dock ofta med plats, såsom han sjelf erkände), underhålla sin snart nog ökade familj, som år 1818 räknade 6 barn (4 söner, 2 döttrar). Med mycken energie och någon lycka, sökte han nu 1819 och fick sin faders fordnas domsaga i förminskad scala, och blef derigenom modigare vid betraktande af sin framtida bergning, som då, likasom den eftersträfvade syslan stod på spel. Derefter lugnades familjen, och 1820-1822 tillkommo 2:ne de yngsta döttrarna nr 3 och 4. Den lille, trogne skomakaresonen N:n var då redan i renskrifvaretjenst hos honom antagen, flitig, trovärdig, pålitlig i högsta grad; rättfram och tvärsäker i allt, men sin husbonde lydig och tillmötesgående i allo, således af en berömlig karakter, den jag fortfarande skall behålla i kärt minne. Vi voro ock städse ens till sinnes, förtrogne, i umgänget, hvaremot husets ungherrar satte sig öfver en slik, opassande humanitet, då det gälde en fattig skrivvare, af hvars beqväma hjälp och uppässning de dock, commodement, i hvarje ögonblick, sig betjenade, utan gensägelse och anspråk å hans sida. Jag lade mycken vikt på dessa förhållanden, fann mig, liksom N:n, bäst i de 2:ne yngre sönerns sällskap, med deras undervisning och i deras anspråkslösare samqväm, lifliga vandel och verkliga tillgifvenhet; modererande dem och de 2 yngstas barna-raseri och lekar, när så behöfdes. Tiden förgick, alltid under flitigt begagnande deraf i lagmannens hus, sjelf ett mönster deraf, fans ingen, under hans

föresyn, lathund i huset, egentligen taladt; ty sönerna nr 1 och 2 skötte sig i sina värf, (köpslagen och studier) fritt efter behag. Fadren egde ej tid, ej lynne, ej smak för dessa idrotter, arbetande rastlöst för sitt [ä]mbete och familjens underhåll med de små intrader, som han ensam och vårt skrifvarebiträde kunde samla bestigande sig till 2 à högst 3000...pr år, hvarmed alla behof för år och dag skulle fyllas. Wissertligen hafva prisen på dessa 50 år stegrats för lifsförnödenheter 3 gånger högre, men H---ll [*Hudiksvall?*] var en stad utan ringaste torgtillförsel, man måste sända bud till landsbygden för att hemta hvad behöfdes vid diverse tillfällen, helst prestgårdarna. Den husmoderliga omtanken för bordet lät ej något fattas, ehuru stora svårigheter mötte. Jag beundrade den goda, tungfotade gummans förmåga, observerande i allt, väl var hon nu biträdd af 2:ne snälla döttrar, men husomsorgerna voro vidsträckta. Hon var i allt öfver allt beröm, hennes frihet från egoism och undseende med de familjeledamöter, som deraf ledde, jemnade alla skrofligheter, vaggande mannens och den förstföddes oroliga lynnen till saktmodig hvila, lugn och tillfredshet, helst när den finkänslige mannen af minsta anledning misstänkte sin auktoritet lida af motsägelser, underdåniga disputer etc. hvaraf han genast blef sinnes- och kropps-sjuk, aflägsnade sig tvärt och förstummade det goda, eljest älskliga husets genier. Upfödd och fostrad i Gustaf III:s ytliga tid, till drägt, seder, vanor, lättrodd, ömtålig för ringaste yttring af sjelfständighet i manér, ordalag, lefnadssätt och maximer, var han lättretlig, deraf härledde sig stundtals köld mellan far och son nr 1 som var fadrens afbild i allt och en konkurs (concuſsiv) dem emellan

kunde således ej undvikas. Sonen nr 2 deremot en pojkaktig slarf med godt lynne och hufvud, frivol och ej snarstucken, fick opåtaladt säga ut alla absurditeter, skratta, väsnas, bullra och skråla, han var nu gubbens ”guldgosse” och ”Ille faciet”. Modren såg ock igenom fingrerna med hans

olater, men hans otidiga *och* hindersamma buller inom skrifkammars föränledde hans utdrifvande derifrån. Wi krusade ej med den föga boklärde, studerande gymnasisten, som jag aldrig såg i sällskap med nödiga studier, men väl med katter på taken. Annorlunda blef han i äldre år danad. I gubbens ögon, befans jag, blefven husvarm, ansedd revolutionär, alltför mycket fritänkare, vistades ofta på fritimmar ute i stadens andra familjer, der jag gerna sågs *och* väl bemöttes, ihågkommande min fria Upsalalid *och* var nog blind att ej märka gubbens förtrytelse deröfver, *och* öppet sade han mig aldrig något *angående* sådana mina extravaganser som dock voro de oskyldigaste i verlden, här af upkom, tidtals, missförstånd, som jag i obesinnade ögonblick *och* min rättframhet vållat, men ingen sökt förebygga g:men förutgående varning, innan jag sjelf observerade min förflugenhets i mina yttranden. Det var nu gummans role att calmera, soulagera, tyda allt till det bästa, *och* troligen lyckades hon deri, ty ofta hörde jag gubben enskildt för mig, *eller* ock publica beröma sin hustru Karin, såsom exemplar af förstånd, välde öfver sig sjelf *och* hela huset, med den mest glänsande måtta. Hon gjorde allting godt igen, ehuru mången svårighet dervid förekom, men måste öfvervinnas. Hon beklagade sej deröfver ofta för mig i vår ensamhet, ty vi voro upriktiga vänner, hon hade till mig oinskränkt förtroende: Vet du, N:n, när N:n som hvarken tål hetta *eller* köld, blir det minsta sjuk af en förkylning, (som då vanligen vållade bröståkomma) *eller* annan orsak, så blir han derjemte själsjuk, måste handteras som ett barn, grufsam i hågen, nedstämd till humöret i yttersta grad, ser ej någon dager till förbättring, misstror sig sjelf *och* alla lider ingen, låter sig svårligen trösta, tål hvarken deltagande röster *eller* alfvarliga ord. Deraf bevisades hans svaga karakter, hastiga upblossning af ett enda i oskyldigaste mening yttrade ord, *och* åter det ytterst glada

lyne när ett komiskt upträd *eller* personlighet af singuliär

art förekom *eller* förmäldes, hvarom han, med sin behagliga talareförmåga, gerna förde ordet till allas förnöjelse.

Få voro icke dessa hans glada stunder, likasom de mörka, dem han sig sjelf dock danade genom en slags brist på öppenhet i rätta stunden, och detta är, tyvärr ett fel hos flera bland oss. Men denna mörka sinnesstämning blef ej långvarig hos honom, lät sig snart blidkas, helst när han *möjligen* insåg sig ej fullt skuldfri från störelsen af det goda sammanhanget. Hans umgänge i det yttre stadslifvet var intet, ej eller medgafs sådant af det städse påhängande arbetet, som han rastlöst fullföljde, någon gång afbrutet *genom* borgmästarns långa aftonbesök, då det dukade bordet fick vänta på oss till kl. 10 e.m. Det gällde då att håla barnen vakna med lek, hopp, språng i alla faconer, samtal med modren *och* dess storflickor, hvaraf dock nr 2 (Mea) *vanligen* höll sig blygsam *och* tyst på fagert afstånd, en behagfull skepnad, hon kunde ej annat, än helt *och* hållet intaga min själ. Äfven underlät jag ej, att på stadens baler, slädpartier, stora middagsbjudningar i släktens cirklar, göra henne min cur, deraf alstrades, mer *och* mer, en inbördes öfverensstämmelse (*och* hängifvenhet, som redan börjat i min sjukdoms tid) i våra tänkesätt, grundsatser och upförande. Jag värderade alltid mera den blygsamma tillbakadragenheten, än den påflugna, otidiga talträngdheten hos qvinnan, om den ock stundom föreföll lifvande, muntrande och smakade komisk. Dessutom hade Mea (så vill jag nu kalla nr 2) något ovanligt djupt alfar i sina få yttringar i religiösa ämnen, *eller* andra poetiska alster. Vi studerade *nemligen* flitigt Tegnér's skrifter. Dessa studeras flitigt af Mea, dess kusin Erika och deras morbrors unga, lifliga, poetiska hustru (tante F. *vanligen* kallad) hon var väl 12 år äldre än dessa 2 kusiner, men utgjorde med dem det enda tysta kotteri af värde i hela staden, de voro blott skilda *från* hvarandra genom gatans bredd, och umgingos, snart sagdt, med ingen annan i staden. Knapt 2 à 3 *gång*er på året syntes den behagfulla tant F.

hos oss d.v.s. på besök hos sin svägerska, fru Karin. Wid sällsporda lediga timmar sprang Mea öfver till sitt hjerte-

korn, Erika, dertill såsom trio moster (tant) F. genast fogade sig, såsom incarnerad del och troligen prima i vittra conseiller. Denna var det hyggligaste trio jag träffat på, med dem trifiedes jag bäst, och kärligast. Om någonsin Erika svängde öfver gatan till oss, så var Mea hennes mål, de voro ock i evighet hjertinnerligen förenade på flick-kamaren, midt mot vår skrifkamare. Men aldrig hade jag ens vågat sätta foten inom denna deras helgedoms tröskel, Dertill var jag alltför blyg och rädd, hvaremot jag såg flera af stadens ungherrar oförsynt beträda rummet och högljudt rasa med jäntorna.

Nu hände en vacker dag, då dessa nr 1 och 2 suto i sina konstväfstolar (för duktyg) att jag fick bref från en min f.d. skolkamrat, prosten Behm, med anmaning att skaffa och öfversända till honom en fästningsring. (Behm var nemligen förlofvad med en mamsell Stjernberg i Jemtland). Ringen fick jag nog färdig, men huru sända den, lägga den i bref, med lång, opålitlig post den tiden? Jag dristade besöka Mea i väfstolen och rådgå med henne, hon blef väl blossande röd i detta ärende, men mig bevägen hjälpte hon till att i 1 liten pappask och bomull insmugla ringen och gaf mig en kärlig nick till svar på mitt tack för rådiga åtgärden. Jag skyndade till posten, i brefvet sägande Behm huru allt detta kära omak aflupit, detta år 1829.

Sommaren var nu inne, Mea tillbragte i brist af Erika, sina lediga söndagsaftnar ensam vid klaveret i sin kamare, hvartill dörren stod öppen, och jag hörde henne spela Nordbloms musik till Tegnér's sånger. Gick, korsande på den oss emellan liggande öppna stora vinden, men vågade ej mig vidare, ehuru gerna. Slutligen, om jag minns rätt, blef jag dit inbjuden av Meas milda, blyga röst, och hvem dröjde då? Älskare af dessa sånger, ville jag gerna upöfva mig deri vidare och jag ställde mig således vid klaveret och Meas sida, under spel och sång, begge tjusande, men Mea, ehuru endast en

klen dilettant å klaveret förekom mig under denna lyckliga, ostörda duett, än mer förtjusande, så att jag slutligen ej kunde afhålla mig från att kyssa flickan, och dermed uphörde allt vidare spel, sång, här blef ett annat accompanement, idel täta, djupa kyssar. Vi lofvade hvarandra evig tro *och* lofven i denna saliga hänryckningens stund,

hade svårt att skiljas åt, men måste det slutligen kl. 5 à 6 e.m., beslutande att hålla vår förbindelse hemlig tills vidare, ej ens Erika fick derom förtroende, ingen kunde förmärka *någon* förändring i vårt upförande. System nr 1 gafs ej *eller* del af våra kyssar, smek, men proponerades 1/2 år derefter duskap af mig, med förmälan att jag med Mea (nr 2) förenat mig derom. Proposition antogs gerna af nr 1 och tiden gick snabbt.

Året 1830 ingick med fortfarande arbetslust, den stördes ej af det förgångnas minnen, men jag kunde ej förmå mig att hos vederbörande yttra något om våra inbördes tankar och förehafvanden. Dertill var jag av naturlig blyghet hindrad, ansåg det dessutom för det högsta vågspel *och* förtidigt etc. Mea var deremot hurtigare, hade troligen låtit mor ana *något* frieri *och* sökte nu beveka mig anmäla saken hos far. Allt annat lade jag öppet för honom, men detta.

Slutligen 1831, i maj, måste jag suplex krypa fram med hemligheten, som då troligen var ingen för honom. Nu var det 1:sta trångmålet öfvervunnet, *och* dermed mycket tvång-onödigt. Emedlertid hade jag befordrats till hofrättsnotarie, *och* tidtals förestått domsagan, men ansåg förtroendet att hålla ordinarie ting med allmogen altför tidigt och ej böra eftersträfvast af en 26-års pojke, (nu är en sådant anspråk ej stort, en småsak. ”Tempora mutantur”!) Mea, bröstsjuk, lugnsiktig började ej tåla den tunga hushållsveckan, älskade ett lugnare lif, som hon lofvade sig med mig, men utsigt till egen besättning visade sig ej så snart. Vi sågo den i en dels ljus, dels dunkel framtidsspegel. Vårtiden 1834 mottog jag, *genom* min värderade broder och wän O. M[?] benägna åtgärd för mig, anbud på an-

ställning som gener. Rättegångsombud hos en Baro Liber A-d
i Ö.G. provins mot 800 ...lön, fri bostad, ved, m.m., antog
offerten gladt och reste dit ned. Fann trakten förtjusande,
men populus - - , det fordna stilla arbetslifvet och familje-
lifvets sötma förbyttes i ett uselt värdshus, ett stormigt,
dagdrifvaresällskap, hvori jag fann den vidrigaste otrefnad,
jag blef modlös. Antingen skulle jag inom år och dag åter-
flytta, eller fästa mig här för längre tid. Mea tillstyrkte
det senare och jag rengerade så här, kontraktvis med Liber

Baro, att jag kunde tillskrifva gubben lagmannen, derom och begä-
ra bifall till giftermålet inom årets slut. Det medgafs, och
den 6 december 1834, anträdde jag i grufligaste regn min resa till
Stockholm, der riksdag hölls och koleran härjade, dröjde der
2 dygn, fortsatte i natt- och dagregn min resa genom Upsala, Gefle
och vidare till Iggesund gästis, der lagmannen då höll ting, och
mötte då 20-30 H-sboar [*Hudiksvallsboar?*], som farit ut mig till mötes, med
slädar, välkommor, traktering. Derefter jag åkte mina sista
6/4 mil raskt för att hyllas i min fästmörs varma famn, deri
glömde jag mina utståndna reselidanden, hvilande mina ögon i
hennes ömma blickar. Den 27 december 1834, kl. 5 e.m. vigdes vi
i fars eget stora skrifrum, en otalig massa gäster, såvidt
utrymme fans, närvaro. T.o.m. min egen gamla mor, syster och
svåger D. från Jämtland närvaro, många orsaker till glädje,
frid och fröjd. Aftonen var ljum full af månsken, kl. 2 på
natten gick jag m.fl. i skjortärmarna ute på gården, ville ej
gå till sängs. Gick ned till bröderna Lasse och Jacob Söder-
gren, språkade länge der, slutligen sade jag dem: "God natt!" Min
ädla uxor fann jag rigid, men trött af den långa dagen,
----- ty jag hade många att tillsäga:
Tack och god natt, äfven svärfädren. 1835, den 12 januari reste vi
från Hll [*Hudiksvall?*] till Söderhamn, dröjde der 2 à 3 dygn, vidare till
Upsala, måste på Upl. slätten kvarlemnna slädarne, åka på vagn
till Stockholm i snöslask, dröjde 4 dygn, fortsatte i köld (på hjul-
don) till Sörmland och ÖGtd.[*Östergötland?*], kom den 24 januari i regn, blåst och

halka till Åtv:g [Åtvidaberg?]. Tänk hvad min k. uxor slet ondt, ovan vid
slik färd. Föga behag i vår bostad, men ingen så nöjd
och glad, som vi begge. Långsamt skaffade vi oss det nödvän-
digaste, i väntan på de packlass vi lemnat efter oss, för-
nöjda med hvad vi ringa hade i eget bo, få, med så små
anspråk!

(Det öfriga af historien, veten i redan, såsom tecknadt å
andra papper.)

(S. D. G-)